

Oponentský posudek diplomové práce Lucie Sedláčkové
„Islám v médiích (mediální reprezentace sporu o karikatury islámského proroka
Mohameda v Mladé frontě DNES“

Svým zaměřením je diplomová práce Lucie Sedláčkové aktuální hned v několika aspektech. Opírá se o metodologii, která se v současnosti široce uplatňuje v mezinárodním měřítku, a na druhé straně analyzuje mediální texty, jež byly publikovány v roce 2006 a jež mají pro dnešní situaci politiky a společnosti závažný dosah. Tím, že autorka ukazuje, jak se ve sledovaných článcích prosazuje ideologie a stereotypy a jak jsou výběrem faktů a způsobem verbálního vyjádření ovlivňovány názory čtenářů, získává práce nepochybně závažnost i pro komunikační praxi a může působit jako podnět pro další výzkumy.

Analytickou část své práce autorka zasadila do velmi širokého teoretického a metodologického rámce, přičemž fundamentální východisko jejího zkoumání představuje tzv. kritická analýza diskurzu (CDA). Úvodní kapitola diplomové práce obsahuje hutný výklad o metodologických zásadách CDA, jejích hlavních směrech, nejvýznamnějších představitelích a základních publikacích. Na přístupy CDA se práce odvolává rovněž v teoretických pasážích některých dalších kapitol. Výklad je promyšlený a přehledný, i když někdy nutně poněkud zkratkovitý. Autorka se opírá – což je při zaměření na problematiku rasismu a ideologie pochopitelné – především o práce Teuna van Dijka (v seznamu literatury uvádí 26 jeho textů) a dále o práce Normana Fairclougha a Ruth Wodakové. Poněkud překvapuje, že zcela stranou diplomantčina zájmu zůstaly české publikace, které se dotýkají sledované problematiky, jako jsou příspěvky Alexe Röhricha, Jiřího Homoláče nebo texty shromážděné v monografickém čísle *Sociologického časopisu* (2006, roč. 42, č. 2).

Dále diplomová práce podává souhrnnou informaci o mediálním diskurzu, o reprezentaci menšin v něm a o profilu zkoumaných novin (kap. 2) a o sociálním kontextu, tedy o vztazích Západu k islámu a o postavení islámu v české republice. I zde diplomantka vychází z relevantní literatury české i zahraniční (Edward Said). V souvislosti s problematikou postojů k islámu se autorka dostává k dánským karikaturám proroka Mohameda a podává jejich verbální popis (s. 53–54). Zde se nabízí otázka, zda by k vytvoření představy o povaze karikatur nenapomohla jejich reprodukce

– s komentářem, který je nepochybně potřebný (možná zde ale vzniká autorskoprávní problém).

Teoretickometodologické a také historické zakotvení sledované tematiky zaujímá nemalou část diplomové práce, takže pasáže analyticko-interpretací, které tvoří jádro práce a představují vlastní přínos diplomantky, zahrnují zhruba třetinu předloženého textu. Lze tak hovořit o určité disproporčnosti práce. Autorka také uvádí, že „vzhledem k omezenému prostoru“ (s. 55) podává jen analýzu dvou jazykových aspektů, reprezentace sociálních činitelů a intertextuality. Analýzy ovšem nepochybně můžeme hodnotit jako pečlivou, přesvědčivou a zároveň samostatnou aplikaci přístupů CDA na české mediální texty.

Ještě několik poznámek k jednotlivostem:

K pojetí funkcí jazyka M. A. K. Hallidaye: v češtině se, pokud vím, většinou používá termín *funkce ideační* (s. 8).

Vztah pojmů *text* a *diskurz* je bezpochyby velmi komplikovaný: na jedné straně lze diskurz chápat jako množinu textů, na druhé straně text může zahrnovat více diskurzů (s. 12).

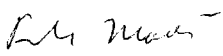
Pojem *intertextualita* sice vychází z koncepcí M. M. Bachtina, byl však zaveden až jeho interprety (Julia Kristeva) (s. 83).

Diplomová práce je napsána kultivovaným odborným jazykem, nevyhnula se však některým jazykovým nekorektnostem a přehlédnutím: „kritická lingvistika [...] nebyla považována za opravdovou lingvistiku pro její mezioborovost“ (s. 9), „statut quo“ (s. 13), „Orientální Ústav“ (s. 51), „sepjatýma rukama schovanými“ (s. 54), „oběti zemřeli“ (s. 77), ojediněle opomenutí čárky ve větě.

Celkově je diplomová práce Lucie Sedláčkové založena na relevantní odborné literatuře a podává přesvědčivé analýzy mediálních textů. Plně splňuje nároky, které jsou na diplomové práce kladeny.

Navrhované hodnocení: výborně – velmi dobře (podle průběhu obhajoby).

V Praze dne 1. září 2009

Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.,
ÚČJTK FF UK